

სათარგმნი ნიმუში ⁱ

Georgian Ms. 1/Taylor-Schechter Ms. 12,183.1გ; იერემია 12, 10-16; VI-VII სს., ეტრატი, ზომა: 24,3 სმ x 18,4 სმ; პალიმფსესტი, ქვედა ფენა მსხვილი მთავრული.

აღნიშნული ფრაგმენტებს, უდავოდ, განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ენიჭებათ არა მხოლოდ ქართული ხელნაწერი ტრადიციის, არამედ, ზოგადად, ბიბლიესტიკის დარგში მიმდინარე კვლევების თვალსაზრისით. ეს ბილინგვური – ქართულ-ებრაული პალიმფსესტი XIX ს-ის დასასრულს ინახებოდა კაიროს გენიზაში. სწორედ აქ ფრაგმენტი ისევ, როგორც კემბრიჯის კოლექციის შემდგომი ერთეული Georgian MS. 2/Taylor-Schechter Ms. 12,741, ებრაული ტექსტების შესყიდვის დროს შეიძინა კემბრიჯის დოქტორმა სოლომონ შეჩერმა. უნდა აღინიშნოს, რომ ბრიტანეთში, ოქსფორდის უნივერსიტეტის კოლექციაში, MS. Georg.c.I (P) საფონდო შიფრით დაცული ქართულ-ებრაული პალიმფსესტის კიდევ ერთი ფურცელი წარმოადგენს კემბრიჯული პალიმფსესტების ნაწილს. პალიმფსესტის ქვედა ფენაზე დაგაწერილია ქართული, ხოლო ზედაზე ებრაული, იერუსალიმური თალმუდის, IX ს-ით დატარიებული ტექსტები.

ფრაგმენტებმა იმთავითვე მიიპყრო კემბრიჯელ მეცნიერთა ყურადღება. 1929 წელს კემბრიჯის უნივერსიტეტის პროფესორმა ე.ჰ. მინსმა კემბრიჯული ფრაგმენტების ფოტოპირები გამოუგზავნა აკ. შანიძეს, რომელმაც აღნიშნული ტექსტი მხოლოდ 1937 წელს გამოაქვეყნა (შანიძე 1937,29-42).1932 წელს კი კემბრიჯში დაცული ფრაგმენტები აღწერა, შეიწავლა და ერთი ხელნაწერის ნაწილებად აღიარა ცნობილმა ორიენტალისტმა რობერტ ბლეიკმა, რომელმაც პალიმფსესტის ქვედა ფენაზე დაცული ქართული ტექსტი, სავარაუდოდ, VIII ს-ით დაათარიდა (ბლეიკი1932,207-242). მეცნიერთა მიერ ჩატარებული კვლევის შედეგად გაირკვა, რომ, როგორც კემბრიჯის, ასევე ოქსფორდის ფრაგმენტებზე დაცულია იერემია წინასწარმეტყველის ხანმეტი ტექსტი: Georgian Ms. 1/Taylor-Schechter Ms. 12,183 -ზე იერემია 12, 10-16, Georgian MS. 2/Taylor-Schechter Ms. 12,741 – იერემია 20, 9-16, ხოლო ოქსფორდის MS.

Georg.c.I (P) - იერემია 17,26-18,8. კემბრიჯის ფრაგმენტების კომპლექსურმა კვლევამ, ენობრივ ფორმათა, კერძოდ, სუბიექტური მეორე და ობიექტური მესამე პირების ხ-/ჰ-პრეფიქსების პარალელური გამოვლენის ანალიზისა და ოქსფორდის პელიმფსესტის პალეოგრაფიული შესწავლის საფუძველზე ფრაგმენტები VI-VII სს-ით დათარიღდა (შანიძე 1937, 29-42; ციხელაშვილი 2013; ჯავახიშვილი 1999,264-27). შესაბამისად, წინამდებარე პუბლიკაციაში აღნიშნული ფრაგმენტების თარიღი VI-VII სს-ითაა განსაზღვრული. აღნიშნულმა ფრაგმენტებმა, როგორც იერემის წიგნის უძველესმა ქართულმა თარგმანებმა, მიიპყრო ბიბლიის თარგმანთა ისტორიით დაინტერესებულ მკვლევართა - ჯ. ბლეიკისა და ჯ. მოლიტორის - ყურადღება. ქართული ტექსტის დედნის ძიებაში მკვლევრები ცდილობდნენ მათი ვარაუდით ქართულისათვის დედნად გამოყენებული ჩვენამდე არმოღწეული სომხური რედაქციის აღდგენის გზით სირიულ არქეტიპამდე მისვლას (ბლეიკი 1932, 25-42, მოლიტორი 1963, 99-102). ბიბლიესტიკის დარგში უკანასკნელ წლებში ჩატარებული სკრუპულოზური კვლევების, ქართული ტექსტის დღეს არსებულ ბერძნულ, სირიულ, სომხურ ტექსტებთან შედარების შედეგად გაირკვა, რომ კემბრიჯისა და ოქსფორდის ფრაგმენტებზე შემონახული იერემის ტექსტი წარმოადგენს ბერძნული ჰექსაპლური რედაქციის თარგმანს (ხარანაული 2001, 204-236; მისივე 2003,181-216, მისივე 2004, 314-333 , მელიქიშვილი 2012,57-67).

ⁱ ნიმუში წარმოადგენს სსიპ - კორნელი კეკელიძის სახელობის საქართველოს ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრისა და შესაბამისი სამეცნიერო გუნდის ინტელექტუალურ საკუთრებას.